

این دوره آموزشی بر خلاف دیگر اردوها یک مانور است و تمام اتفاقات در اردو کلاس درس می باشد.

در این دوره آموزشی ما دو نوع کلاس درس داریم یک نوع کلاس درس که با حضور استاد برگزار می شود و یک نوع کلاس درس دیگر که بین استاد و شاگرد مشترک است.

ما هم زمان در دو نقش در دوره آموزشی فعالیت می کنیم یک نقش استاد و یک نقش شاگرد. مواد درسی هم اتفاقات و برنامه های اردویی است و در پایان خودمان به خودمان نمره می دهیم که این همان سیستم مراقبه، محاسبه و مشراطه اخلاقی است.

در مراقبه باید توجه داشته باشیم که در کلاس درس هستیم و در محاسبه باید درس ها را فراگفته و جمع بندی کنیم و در مشراطه به خودمان نمره دهیم.

در این دوره آموزشی برخلاف دیگر اردوها ما ۲۴ ساعته در کلاس درس هستیم پس به برخی از اموری که می بایست در دوره آموزشی به آن توجه کرد تذکر داده می شود.

سلام کردن

یکی از شیوه‌هایی که سبب می‌شود بین افراد حاضر در اردو صمیمیت ایجاد شود سلام کردن است.

امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

«مِنَ التَّوَاضُّعِ أَنْتَ سَلَّمَ عَلَيَّ مَنْ لَقَيْتَ^۱»

از نشانه‌های تواضع این است که هر کس را که ملاقات کردی، به او سلام کنی.

امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

«يُسَلِّمُ الصَّغِيرُ عَلَى الْكَبِيرِ وَ الْمَارُّ عَلَى الْقَاعِدِ وَ الْقَلِيلُ عَلَى الْكَثِيرِ^۲»

کوچک به بزرگ سلام کند و رهگذر به نشسته و گروه اندک به گروه بسیار، سلام کند.

یکی از خصوصیات اردو این است که ما در مدتی کوتاه زندگی گروهی را با افراد جدیدی تجربه می‌کنیم. روحانی، مربی‌ها، مسئولین اردو، کادر اجرایی، دوستان جدید، باغبان، آشپز، خدمه و مهمانها کسانی هستند که در چند روز زندگی اردویی با آنها مواجه میشویم، سلام کردن به تمامی این افراد یکی از بهترین روشها برای رسیدن به صفت تواضع و ادب است که فضای اردو را با درود خداوند عطر آگین میکند.

بزرگترها باید در این تمرین بر کوچک ترها سبقت بگیرند و منتظر اینکه آنها به ایشان سلام کنند نمانند.

سلام به معنی درود فرستادن خداوند بر شخص مورد سلام است به همین دلیل ما حق نداریم بر هر کسی سلام کنیم کفار و منافقین از کسانی هستند که سلام کردن به آنها جایز نیست.

^۱ - الکافی، ۲/۶۴۶

^۲ - همان

اولین دوره آموزش زبان صوفی

تذکره:

✓ هنگامی که به دیگران سلام می کنیم باید توجه داشته باشیم نباید با افراد غریبه صمیمی شد و اگر ما به کسی از افراد غیر مسئول در اردو (مانند باغبان یا فیلم بردار و...) سلام کردیم و او قصد صمیمی شدن با ما را داشت باید از او فاصله بگیریم و با او به سردی برخورد نماییم.

✓ هنگام سلام کردن باید بلند سلام کرد و هنگام جواب سلام دادن نیز باید بلند جواب سلام دیگران را بدهیم.

✓ خسته نباشید، حالتون چطوره و... هیچکدام به معنی سلام نیستند. پس اول سلام می کنیم بعد احوال پرسی.

✓ در جواب سلام واجب است که سلام کنیم اگر واژه یا عبارت دیگری مانند خسته نباشید به کار ببریم کفایت نمیکند و ما واجب خود را ترک کردیم.

✓ در سلام کردن نباید چاپلوسی کنیم.

✓ نباید این عمل را به تمسخر گرفت و یا با نحوه سلام کردن آن را سبک شمرد.

زیبا سخن گفتن و احوال پرسی کردن

در اردو و جمع دوستان می بایست از سخنان زشت و رکیک دوری کرد. این تخیل که اگر بخواهیم با کسی صمیمی شویم باید کنار او هر شوخی را مرتکب شویم و یا هر گونه سخن بگوییم تصور بسیار اشتباهی است چه بسا شوخی و سخنی که تاوان آن بسیار سنگین باشد و منجر به جدایی شود.

اگر در جمع دوستانه هستیم و کسی شوخی ناشایستی کرد نباید به او بخندیم و با خنده خود عمل زشتش را تایید کنیم، حتی اگر ما را بی ظرفیت بدانند نباید.

باید به او تذکر دهیم که اینگونه سخن گفتن به شخصیتش ضربه خواهد زد.

شوخی طبعی

شوخی طبعی مورد سفارش دین اسلام است و اخمو بودن و سنگین برخورد کردن در همه جا پسندیده نیست مخصوصاً در اردو، در روایت می فرماید:

امام باقر علیه السلام، کسی را که در حضور جمعی مزاح کند، به شرط آنکه به خاطر آن شوخی مرتکب لغزشی نشود، محبوب خدای متعال دانسته، و می فرماید:

«انَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُدَاعِبَ فِي الْجَمَاعَةِ بِلا رَفْتٍ»^۳

رسول مکرم اسلام نیز اهل مزاح و شوخی سالم بودند، برای مثال روزی پیامبر صلی الله علیه و آله و حضرت امیر علیه السلام خرما می خوردند. هر خرما که پیامبر صلی الله علیه و آله می خورد، دانه اش را نزد حضرت امیر علیه السلام می نهاد. وقتی خرماها تمام شد، همه دانه ها نزد ایشان بود در این هنگام پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: هر که دانه او بیش تر است، پرخوراست. حضرت امیر علیه السلام نیز پاسخ داد: هر که خرما را با دانه خورده، پرخوراست. پیامبر صلی الله علیه و آله خندید و هدیه ای به ایشان داد.^۴

در روایت داریم که خداوند کسی را که در میان جمع بدون ناسزاگویی مزاح کند، دوست می دارد.

پیامبر بزرگوار اسلام صلی الله علیه و آله، با این که خود، شاخص ترین الگوی فضائل

^۳ - همان ۲/۶۶۳

^۴ - بحار الانوار، ۱۶/۲۹۶

اولین دوره آموزش زبان عربی

اخلاقی بود، گاه و بی‌گاه با بعضی افراد، شوخی‌های زیبا

و نمکین می‌کرد، لیکن، پا را از چارچوب حق بیرون نمی‌نهاد و در شوخی‌هایش جز شاد کردن دل‌های مردم و زدودن غبار غم و اندوه از سیمای آنان، هدف دیگری راتعقیب نمی‌کرد؛ او خود در این باره می‌فرمود:

«تِي لَأْمُرُحُو لَا أَقُولُ إِلَّا حَقًّا»^۵

همانا من شوخی می‌کنم، ولی چیزی جز حق نمی‌گویم.

البته باید توجه داشت که در شوخی و مزاح باید رعایت زمان و مکان و مجلس بشود چرا که در برخی از مجالس جای شوخی و مزاح نیست و در این موارد روایت می‌فرماید:

«مَنْ كَثَرَ مِزَاحُهَا سَتُحْمِقَ^۶، مَنْ كَثَرَ مِزَاحُهَا سَتُجْهَلُ^۷، مَنْ كَثَرَ مِزَاحُهَا سَتُرْدَلُ^۸»

هرکس شوخی او بسیار شود، احمق، نادان و فرومایه می‌شود.

مزاح باید برای شاد کردن دیگران صورت گیرد.

بنابراین، اگر با شوخی کردن موجب رنجش دیگران شوی، ممنوع و نکوهیده است و چه بسا موجب کینه‌توزی و بروز دشمنی بین دوستان گردد. در این باره نیز امام علی علیه السلام فرمود:

«لِكُلِّ شَيْءٍ بَدْرٌ وَ بَدْرُ الْعَدَاوَةِ الْمِزَاحُ^۹» برای هر چیز بذری است و بذر دشمنی، مزاح است.

^۵ - کشف الغمه فی معرفه الائمه، ۹/۱

^۶ - شرح غرر الحکم، ۱۹۵/۵

^۷ - همان، ۱۸۳

^۸ - همان، ۲۰۰

^۹ - همان، ۲۴

نظم

اولین دوره آموزش زبان عربی

برخی گمان می‌کنند اردو فقط جایی برای خوشگذرانی است و اگر در اردو کار عبادی و یا آموزشی انجام شود کاری برخلاف قاعده است در حالی که امام کاظم علیه السلام می‌فرماید:

«بکوشید که وقت خود را چهار قسمت کنید:

بخشی برای مناجات با خدا، بخش دیگر برای امرار معاش، بخش سوم برای معاشرت با برادران و معتمدانی که عیوب‌تان را به شما می‌گویند و در دل به شما اخلاص می‌ورزند و بخش چهارم برای لذت‌ها و کام‌جویی‌های مشروع؛ تا برای سه بخش دیگر نیرو بگیرید^۱»

زندگی اردویی جایی برای تمرین منظم زندگی کردن است همگی صبح زود از خواب بر می‌خیزیم بعد از صبحگاه برای میل کردن صبحانه می‌رویم و بعد با وضو راهی کلاسهای علمی، مهارتی و معارف می‌شویم و... همه اینها برای این است که ما نظم را در یک زندگی چند روزه باهم تجربه کنیم و به توانیم به حقوق جمع احترام بگذاریم.

نظم در اردو بر دو نوع است.

نظمی که مسئولین اردو و دیگران برای ما مشخص می‌کنند مانند به موقع حاضر شدن سر کلاس و برنامه‌ها و...

نظمی که خودمان باید برای خودمان تعریف کنیم مثل مسواک زدن، به موقع خوابیدن، مرتب کردن اتاق و لباس‌ها و...

تذکرات

اگر در اردو بی نظمی ایجاد شد، سبب بی نظمی ما نمی شود بلکه باید تلاش کنیم جلوی بی نظمی هر چه سریع تر گرفته شود نه اینکه با بی نظمی جدید و فردی بر شدت بحران بیفزاییم.

بی نظمی های موجود در اردو را به مسئولین گوشزد کنیم و برای حل آن اعلام همکاری نماییم.

به دوستان بی نظم خود تذکر دهیم و برای بی نظمی آنها فضا ایجاد نکنیم.

منظم بودن یک مهارت است که با تمرین کردن آن را در خود نهادینه می کنیم.

رازداری

در اردو ما دوستان جدیدی پیدا میکنیم و گاهی اوقات دوستان رازهای دل خود را برای یکدیگر بیان میکنند دوست خوب آن دوستی است که راز دوست خود را گرچه یک مسأله بسیار کوچک باشد، حفظ کند و به دیگران اطلاع ندهد.

اردو یک خانواده بزرگتر است، همان گونه که اگر در خانه اتفاقی افتاد، دیگران را برای دانستن آن واقعه محرم نمی دانیم؛ در اردو نیز باید به این امور توجه داشته باشیم. اگر برخی از ناملايمات در اردو رخ داد ما نباید آن را به کسانی که خارج از اردو هستند خبر دهیم بلکه باید با کمک مسئولین آن را حل نماییم.

یکی دیگر از جاهایی که رازداری در آن لازم است حادثهای است که در گوشه ای از اردوگاه رخ داده است و ما از آن مطلع هستیم، در این موارد ما نباید با اطلاع دادن به کسانی که مسئولیت ندارند به شایعه ها دامن بزنیم و سبب تشدید بحران شویم.

اولین دوره آموزش زبان عربی

رازداری در همه جا ممدوح نیست همان گونه که اگر در زندگی خانوادگی حادثه‌های در خانه رخ داد حتما باید به بزرگترها اطلاع دهیم و ترس از دعوا و نارحتی آنها نباید سبب شود که ما حادثه را از آنها پنهان کنیم در اردو نیز همین گونه است. حادثه‌هایی که خدایی نکرده در اردو رخ میدهد باید سریعاً به اطلاع مسئولین اردو برسانیم.

از اینکه دوستانمان این کار را مذمت نمایند و در عرف خود اسم‌هایی برای این کار بگذارند (مثل آنتن) نهراسیم، چرا که کاری که ما می‌کنیم سبب می‌شود جلوی بحران هر چه سریعتر گرفته شود و از تشدید آن جلوگیری کنیم. این کار به یک رفتار عاقلانه نزدیکتر است تا وقتی که ما به تخیل خود رازداری می‌کنیم و حادثه را از مسئولین پنهان می‌نماییم.

جالب است بدانید برخی از کسانی که در این گونه موارد رازداری میکنند، در جایی که باید رازداری نمایند، سر دیگران و مجموعه را فاش می‌نمایند و به این کار افتخار نیز می‌نمایند. امیرمؤمنان علیه السلام فرموده است: پیروزی به محکم‌کاری بسته است و آن هم بستگی به (سلامت) اندیشه دارد و (سلامت) اندیشه به نگاه‌داری رازها است.^{۱۱}

باید توجه که داشت نگهداری رازهای شخصی از دوستان بهتر از اظهار آن است چرا که امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

«لَا تُطَلِّعْ صَدِيقَكَ مِنْ سِرِّكَ إِلَّا عَلَى مَا لَوِاطَلَعَ عَلَيْهِ غَدُوكَ لَمْ يَضُرَّكَ فَإِنَّ الصَّدِيقَ قَدْ يَكُونُ غَدُوكَ يَوْمًا»^{۱۲}

^{۱۱} - نهج البلاغه، ۱۱۱۰

^{۱۲} - سفینه البحار، ج ۲، ص ۴۶۹

دوست را بر آن مقدار از اسرار آگاه ساز که اگر

دشمن هم آنرا بداند به تو زیان نرساند، شاید دوست نیز روزی دشمن تو گردد.

آسیب های اخلاقی اجتماعی در تعامل با دیگران

برخی صفت های پلید وقتی بروز می یابند که ما با دیگران در تعامل باشیم. کسی

که غالباً تنها است ممکن است کمتر دچار خشم و غضب شود. اما وقتی که با

دیگران تعامل می کنیم به بخشی از ضعف های خود پی می بریم. در این قسمت به برخی از

این ضعف ها اشاره شده است.

خشم

امیر المؤمنین علیه السلام می فرماید:

«كُنْ بَطِيئًا الْعُضْبِ، سَرِيعَ الْفَيْءِ، مُجِيبَ الْقَبُولِ الْعُدْرِ»^{۱۳}

دیر به خشم بیا و زود خشم خود را فروببر و به پذیرش پوزش دیگران علاقمند باش.

امام صادق علیه السلام می فرماید: «الْعُضْبُ مِفْتَاحُ كُلِّ شَرٍّ»^{۱۴} خشم کلید هر بدی است.

یکی از جاهایی که خشم به راحتی نمایان می شود هنگام بازیهای گروهی است که می

بایست برای خویشنداری را به وسیله سکوت تمرین نمود چرا که سکوت و آرامش در

پیش گیری از خشم مؤثر است.

^{۱۳} - شرح غررالحکم، ۴/۶۰۷

^{۱۴} - الکافی، ۲/۳۰۲

امیرالمؤمنین علیه السلام میفرماید:

«وَدَاوُوا الْعُضْبَ بِالصَّمْتِ^{۱۵}» خشم را با سکوت درمان کنید.

ترک کردن صحنه درگیری و حادثه نیز در کنترل حادثه مؤثر است. چنانچه در روایت است که هرگاه در حال ایستاده خشمگین شدید زود بنشینید، با اینکار، وسوسه شیطان از بین می‌رود و نیز اگر نشسته است، زود برخیزد.

عفو و گذشت

شیرینی که در عفو و گذشت از خطاء دیگران است هیچ گاه در انتقام از دیگران نیست.

اگر قرار باشد همه خطاکاران با هر وضعیتی که دارند مجازات شوند و هر کس بخواهد آزار و اذیت دیگری را تلافی کند و دیر یا زود از او انتقام بگیرد، چه پیش خواهد آمد؟؟

نقل شده روزی ابو هریره نزد امام علی علیه السلام آمد و سخنان ناروایی درباره آن حضرت گفت. فردای آن روز شرفیاب شد و خواسته‌هایی را خدمت حضرت مطرح کرد. حضرت علی علیه السلام همه آن‌ها را برآورده ساخت.

این کار امام، بر برخی از اصحاب گران آمد و موجب اعتراض آنان شد.

آن حضرت به ایشان فرمود: «إِنِّي لَأَسْتَحْيِي أَنْ يُغْلِبَ جَهْلُهُ عِلْمِي وَ ذَنْبُهُ عَفْوِي وَ مَسْأَلَتُهُ

جُودِي^{۱۶}»

^{۱۵} - شرح غررالحکم، ۴ / ۲۴

^{۱۶} - بحار الانوار، ۴۱ / ۴۹

اولین دوره آموزش بزرگسالان

من از این که نادانی او بر علم من، گناه او بر عفو من و

درخواست او بر بخشایشم چیره شود، شرم می‌کنم. یعنی او نادانی کرد اما علم من

از نادانی او بیشتر بود پس من جواب نادانی او را با علم و عفو خود دادم و...

اگر جرم و تجاوز نسبت به حقوق شخصی باشد و زیان ناشی از خطا و لغزش،

متوجه فرد یا گروه محدودی شود، در این صورت باید با دید عفو و گذشت، که

موجب پشیمانی و اصلاح فرد خاطی می‌شود رفتار نمود. اما اگر به این نتیجه

برسند که عفو مجرم، او را گستاخ‌تر می‌سازد و گذشت بزرگوارانه آنان را حمل بر

ضعف یا ترس می‌کند، او را به خاطر جرمش تحت تعقیب قانونی قرار می‌دهند تا به کیفر

عمل خود برسد.

پس اگر خطاء فرد خاطی عمدی بود و زیان آن به افراد زیادی رسید و او نیز از خطاء خود

پشیمان نشد دیگر جای عفو گذشت نیست.

حسادت ←

حسادت بیشتر در جایی جلوه گر می‌شه که دیگران از امکاناتی بهره مند هستند که من از

آن بی بهره هستم.

این امکانات ممکن است مادی یا غیر مادی باشد.

مادی مانند بهرمنند بودن از ثروت و کالاهای لوکس، بهره مند بودن از ظاهری زیبا یا روابط

عمومی خوب و غیر مادی مانند بهره مند بودن از استعداد و یا مهارتی خاص و...

حسادت وقتی در درون ما اوج می‌گیرد که من نعمت‌ها را در دست دیگران می‌بینم و خود

را از آن‌ها بی بهره می‌دانم در نتیجه به خود خوری و تخریب طرف مقابل می‌پردازم در

اولین دوره آموزش زبان عربی

حالی که داشتن نعمت‌ها ملاک نیست بلکه ملاک،

رابطه‌ای است که شخص مالک با نعمت‌ها برقرار می‌کند که به آن سعی گویند.

یعنی او با داشتن این نعمت چه کرده؟

آیا از نعمت‌ها به عنوان یه ابزار برای هوای نفس خود استفاده کرده و یا نعمت‌ها

را به کار انداخته و از آن بهرمنند شده و بهره‌مند کرده است؟

اگر حس پلید حسادت در انسان شکل بگیرد از هر موقعیتی برای تخریب طرف

های مقابل استفاده می‌کند انسان حسود حاضر نیست نعمت‌ها را در دست

دیگران ببیند او می‌گوید دیگران نداشته باشند و فقط من داشته باشم. در حالی که اگر

بگوید هم دیگران داشته باشند هم من، این صفت پسندیده‌ای هست و دیگر حسادت نیست.

با این صفت دیگر به دنبال بیرون آوردن نعمت‌ها از دست دیگران نیست بلکه به دنبال این

است که خود نیز آن نعمت را کسب نماید.

در روایات ما حسادت به شدت مورد مذمت واقع شده و می‌فرماید: حسادت ایمان را از بین

می‌برد همان‌طور که چوب آتش را از بین می‌برد.^{۱۷}

حسود هرگز خیرخواهی و نصیحت نمی‌کند. حسود، اهل تواضع و تشکر نیست و هرگز به

کمالات دیگران گواهی نمی‌دهد و قهراً مرتکب گناه کتمان حق می‌شود.

یکی از سنت های خوبی که می توان آن را در اردو انجام داد میهمانی رفتن به خوابگاه یکدیگر است. اهالی یک شهر به دیدن اهالی شهر دیگر بروند و با یکدیگر گفتگو نمایند.

میهمانی رفتن و میزبانی کردن ادابی دارد که خوب است به آن توجه شود.

رسول گرامی اسلام فرمود:

«مِنْ حَقِّ الصَّيْفِ أَنْتُمْ شَيْءٌ مَعَهُ فَتُخْرِجُهُ مِنْ حَرِيمِ كَالِي الْبَابِ^{۱۸}» از جمله حقوق مهمان این است که همراه او بروی و تا درب منزلت او را بدرقه کنی.

از امام عسکری علیه السلام نقل شده که پدر و پسری مهمان امیرمؤمنان علیه السلام شدند.

حضرت آن دو را در بالای مجلس نشاند و خود به احترام آنها در برابرشان نشست و دستور داد غذا آوردند.

پس از صرف غذا قنبر طشت و آفتابه و حوله ای آورد تا دستشان را بشوید. امام علیه السلام از جا برخاست و آفتابه را از قنبر گرفت تا خود دست پدر را بشوید. مرد خود را به قدم امام افکنده عرض کرد: شماروی دست من آب بریزید درحالی که خدا مرا می بیند؟

حضرت فرمود: «بنشین و دست خود را بشوی، خدا هم می بیند که برادرت که با تو فرقی ندارد به تو خدمت می کند.» مرد اطاعت کرد و نشست.

امام چنین ادامه داد:

«تو را به حق بزرگی که بر گردنت دارم قسم می دهم، چنان آرام بنشین و دست خود را بشوی که گویی قنبر روی دستت آب می ریزد.» پس از شستن دست او آفتابه را به فرزندش

اولین دوره آموزش زبان عربی

محمد حنیفه داد و فرمود: «فرزندم! اگر این جوان تنها

آمده بود، خودم روی دستش آب می‌ریختم، لیکن خداوند دوست ندارد که پدر و پسر وقتی در کنار هم هستند به یک اندازه احترام شوند.

اکنون که پدر دست پدر را شست، تو هم دست پسر را بشوی.»

محمد برخاست و دست پسر را شست.

آنگاه امام عسکری علیه السلام افزود:

«فَمَنْ اتَّبَعَ عَلِيًّا عَلَى ذَلِكَ فَهُوَ الشَّيْعِيُّ حَقًّا»

هرکس (در تکریم و احترام مهمان) به اینگونه از علی علیه السلام پیروی کند، شیعه حقیقی خواهد بود.^{۱۹}

تکریم کردن کسانی که به اردو آمدن نیز آدابی می‌خواهد که به عنوان میزبان باید به آن توجه کرد.

اتحاد ←

اتحاد و برادری آنقدر در دین اسلام مهم است که پیامبر بزرگ اسلام در ابتدای ورود به مدینه طی مراسم خاصی میان مسلمانان پیمان برادری بست و خود نیز با امیرمؤمنان علیه‌السلام برادر شد و این مراسم ویژه پس از نزول این آیه شریفه بود؛ «أَنْمَأَ الْمُؤْمِنُونَ أَخُوَةً فَاصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوِيكُمْ»^{۲۰} همانا مؤمنان با هم برادرند، پس میان برادران خویش را اصلاح دهید.

از محبت‌های غریزی و عاطفی که بگذریم، دو عامل می‌تواند انگیزه دوستی باشد: «خدا» و «دنیا» آنانکه انگیزه دوستی‌شان دنیاست، نشانی از برادری و محبت درمیانشان نیست؛ و این

^{۱۹} - بحارالانوار، ۴۱ / ۵۶

^{۲۰} - حجرات، ۱۰

اولین دوره آموزش زبان عربی

محبت و دوستی به سر انجام نخواهید رسید. گرچه

جسمشان کنار هم است، اما قلبها از هم جداست و هنگام سختی و نیاز، به یاری هم نمی‌شتابند اما آنانکه انگیزه الهی دارند، با رشته محبت خدایی به هم وصل شده‌اند، و قلبهایشان چنان پیوند خورده که گویی یکی است و تنها برای خدا می‌تپد و جدایی میان آنان مفهومی ندارد، اگر چه از هم دور باشند. دوستان خدایی از دوری برادران دینی خود غمناکند، چرا که جانهایشان به هم پیوند خورده است.

در اردو این مهم نیست که ما از کدام شهر کشور گرد هم آمده ایم آنچه مهم است این نکته می باشد که همه ما تحت یک هدف واحد که آن رسیدن به اهداف والای سپهر است گرد هم جمع شده ایم.

بیت المال

وسایلی که در اردو در اختیار ما گذاشته می شود همه از اموال عمومی مردم بوده که به آن بیت المال می گویند. همه مردم در مالکیت این اموال با هم شریک هستند و اگر ما در اثر غفلت و کم توجهی آسیبی به این اموال برسانیم مدیون همه مردم می شویم که یا باید جبران خسارت نماییم و یا از همه مردم بابت خسارت وارد عذر خواهی نماییم.

مهر و تسبیح و... وسایل داخل نماز خانه، ملحفه ها و وسایل خواب، پنکه و لوازم برقی داخل خوابگاه، وسایل داخل حمام و سرویس های بهداشتی همه و همه از بیت المال هستند که کوچک ترین بی توجهی ما و یا بازی کردن با آنها سبب زیر دین رفتن ما می شود و باید توجه داشت که حق الناس از جمله حقوقی است که خداوند از آن نمی گذرد تا اینکه صاحبان حق راضی شوند.

اولین دوره آموزش بین المللی

گذشته از بحث بیت المال باید توجه داشت وسایلی که

در اردو به ما داده می شود، امانت در دست ما است و ما باید در حفظ و نگهداری آنها نهایت تلاش را داشته باشیم و این دغدغه را داشته باشیم تا امانت را به سلامت باز گردانیم.

امام باقر علیه السلام می فرماید: خداوند اجازه خیانت به امانتی که نزد انسان است نداده است حتی اگر آن فرد انسانی بدکار باشد.^{۲۱}

امیر مؤمنان صلوات الله علیه می فرماید: از زشت ترین خیانتها، خیانت به امانت هاست.^{۲۲}

همچنین از امام سجاد علیه السلام است که به شیعیان می فرمود:

بر شما باد به ادای امانت، به خدا سوگند اگر قاتل پدرم حسین بن علی علیه السلام شمشیری را که با آن پدر مرا به قتل رسانده، نزد من امانت گذارد به او بر می گردانم.^{۲۳}

حقوق استاد

مجلس درس و تعلیم، در اسلام از قداست خاصی برخوردار است. چنانکه نقل شده است، روزی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله مشاهده کرد که در مسجد دو مجلس تشکیل شده است. یکی مجلس علم که در آن از معارف اسلامی بحث می شود و دیگری مجلس دعا که در آن، خدا را می خوانند.

حضرت فرمود: این هر دو مجلس، خوب و مورد علاقه من است؛ آن گروه دعا می کنند و این گروه درس می خوانند و درس می گویند، ولی گروه علمی برتر و بالاتر از گروه دعا هستند. من

^{۲۱} - کافی، ۲ / ۸۵

^{۲۲} - شرح فررالحکم، ۶ / ۲۰

^{۲۳} - بحار الانوار، ۷۵ / ۱۱۴

اولین دوره آموزش زبان عربی

نیز از طرف پروردگارم برای تعلیم مردم، مبعوث

شده‌ام. سپس پیامبر اکرم (ص) به گروه معلّمان و دانش آموزان پیوست و با آنان

در مجلس علم نشست^{۲۴}.

امام زین العابدین رساله ای به نام حقوق دارد، که با توجه به این رساله ، در این

جا به برخی از حقوقی که استاد بر گردن شاگرد دارد اشاره می کنیم:

✓ به سخنان استاد خوب گوش دهد و (با روی خوش) با او روبرو شود.

✓ صدایش را نزد معلم بلند نکند.

✓ اگر کسی چیزی از معلم پرسید، دانشجو پاسخ ندهد و فرصت دهد تا استاد پاسخ بگوید.

✓ در محضر معلم با هیچ کس سخن نگوید.

✓ نزد او از هیچ کس بدگویی نکند.

✓ اگر پیش دانشجو از استاد بدگویی شد، از او دفاع کند.

✓ عیب‌هایش را بپوشاند و خوبی‌هایش را برملا سازد.

✓ با دوستان معلم، دوست باشد و با دشمنانش، همنشینی نکند.

✓ نادیده گرفتن لغزش های احتمالی استاد.

در این صورت فرشتگان الهی گواهی خواهند داد که دانشجو به خاطر خدای بزرگ، نزد عالم

رفته و دانش را برای خدا آموخته نه برای مردم^{۲۵}.

^{۲۴} - بحار الانوار، ۱/ ۶۴؛ به نقل از کتاب اخلاق اسلامی ۱۴۴/۳

^{۲۵} - بحار الانوار، ۲/ ۴۲؛ به نقل از کتاب اخلاق عملی

«ایثار» در لغت به معنای برگزیدن، دیگران را بر خویش، مقدم داشتن و مانند آنان است.

مقدم داشتن دیگران بر خود، هر چند به چیز اندک، در روایات اسلامی امری پسندیده

شمرده شده است.^{۲۶}

کسی که دیگران را به آسانی بر خود مقدم داشته و خود را برای آسایش دیگران به رنج

می‌اندازد، به برّ و خوبی رسیده است. «لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ»^{۲۷}

عبدالله ابن جعفر شوهر حضرت زینب است. غلام سیاهی را دید که در باغ کارگری می‌کند،

وقتی که آمد غذا بخورد، سگی آمد و کنار او نشست. این غلام یک لقمه به سگ داد ولی باز

هم این سگ اظهار گرسنگی کرد خلاصه این غلام از غذایش چیزی نخورد و همه آن را به آن

سگ داد. عبدالله ابن جعفر آدم پولداری بود، چرا که تاجر بود و وضع مالی خوبی داشت. آمد

و گفت که چرا این کار را کردی؟ گفت این سگ از راه دوری آمده بود و من از دلم نیامد که

غذایم را خودم بخورم و گفتم که بگذار این سگ امروز سیر شود. گفت خوب حالا خودت چه

می‌کنی؟ گفت: یک شب غذا نمی‌خوریم، یک وعده غذا نمی‌خوریم مگر چه می‌شود؟ عبدالله

از این فتوت و بزرگواری جوان خیلی خوشش آمد و گفت تو چه کسی هستی؟ گفت من یک

برده سیاه هستم که کارگری می‌کنم. رفت کل باغ را خرید و سندش را به نام این غلام

کرد.^{۲۸}

^{۲۶} - وسائل الشیعه، ۴۲۹ / ۹

^{۲۷} - آل عمران ۶۲

^{۲۸} - مجموعه ورام، ۱ / ۱۷۳

اولين دوره آموزشي زبان صوفس

برخي از مصاديق ايتار در اردو

✓ اگر در اردو هنگام پخش غذا نوشيدني كم آمد حاضر به انفاق نوشيدني خود هستيم؟

✓ اگر از خانه خوراكي هايي با خودم به اردو آورده ام به تنهائي همه آنها را مي خورم و يا هم اتفاقي هاي خود را نيز در آن شريك مي كنم؟

✓ اگر در صف غذا هستيم و كسي از من خواست كه جاي خود را به او بدهم قبول مي كنم؟

✓ سر ميز تنيس نيم ساعت در نوبت ايستاده ايم تا بازي كنيم دوستم از من درخواست كرد تا نوبت خود را به او بدهم قبول مي كنم؟

✓ بعد از ظهر هنگامي ميان وعده ميوه را پخش مي كردند برخي از بچه ها چون در حال بازي بودند دير رسيدن و ميوه به آنها نرسيد، حاضرم ميوه خود را با آنها تقسيم كنم؟

✓ آماده مي شوم تا به كلاس بروم كه ناگهان مي بينم دوستم پتوي خود را جمع نكرده است حاضرم پتويش را فقط به خاطر خدا جمع كنم؟

✓ كسي در كنارم در حال خوردن آب ميوه است اما با بي ادبي زباله هائش را روي چمن مي ريزد و مي رود حاضرم آنها را در سطل زباله بيندازم؟

خداوند سرشت دنیا را با بلا و مشکلات آفریده است و اگر کسی در برابر مشکلات صبر و پایداری نداشته باشد نصیبی جز شکست نخواهد داشت. عزت و پیروزی از آن کسانی است که در برابر مشکلات صبر و پایداری می نمودند.

هرگاه سخن از صبر به میان می آید حتما سختی و ناملایماتی در میان است که فرد می بایست آن را تحمل نماید در برخی از روایات دینی ما صبر را به سه دسته تقسیم نموده اند:

الصَّبْرُ ثَلَاثَةٌ، الصَّبْرُ عَلَى الْمُصِيبَةِ وَالصَّبْرُ عَلَى الطَّاعَةِ وَالصَّبْرُ عَنِ الْمَعْصِيَةِ^{۲۹} صبر بر مصیبت، صبر بر طاعت و صبر در برابر معصیت.

توضیح

۱- صبر بر مصیبت: خداوند برای امتحان و پرورش مؤمن، گاهی کمبودهایی در زندگی او از قبیل: فقر، بیماری، فقدان دوستان و آشنایان و ... پدید می آورد، تا ضمن محک زدن بندگان خود، آنان را با صلابت محکم و مقاوم بار آورد. انسان باید در مقابل این گرفتاری‌ها، با پابندی به دستورات دین، مقاوم و استوار ایستاده، با کمک خواستن از حق تعالی، در پی حل مشکلات برآید.

۲- صبر بر طاعت: هرگاه انسان قصد انجام عبادت یا کار خیری دارد، نفس اماره همگام با شیطان سعی در بازداشتن انسان از انجام آن دارد، به خصوص در عبادت‌هایی مانند؛ جهاد و انفاق که پای جان و مال مطرح است. گاه نیز علاقه و دلبستگی به زن و فرزند و سایر

اولین دوره آموزش بزرگسالان

تعلقات زندگی، از جمله عواملی است که ممکن است

در صورت شکیبایی نکردن در برابر آنها، مسلمان را از مجاهده در راه خدا و اطاعت او بازدارد.

۳- صبر در برابر معصیت: اکثر گناهان و محرماتی که خداوند ممنوع ساخته، لذت‌آور و مورد کشش نفس انسان است. (البته برای پاسخ‌گویی به نیازهای انسان راه‌های مشروعی قرارداده شده ولی نفس انسان به آنها بسنده نمی‌کند). از این رو، نفس با رغبت و اشتیاق به طرف آنها می‌رود.

انسان باید در برابر این اشتیاق نفس به گناه، صبر و پایداری نماید و از خود مقاومت نشان دهد. داستان یوسف علیه السلام که در قرآن ذکر شده، نمونه بارز صبر در مقابل معصیت است.^{۳۰}

نمونه‌هایی از صبر در اردو

- ✓ نماز جماعت صبح نمونه‌ای از صبر بر طاعت است.
- ✓ دوری از خانواده
- ✓ راضی بودن به تغذیه
- ✓ همکاری برای رعایت نظم و برنامه‌ها در اردو
- ✓ خویشتنداری در برابر عصبانیت و خشم

^{۳۰} - یکصد درس زندگی از امام علی (ع)، ۹۷

رعایت حقوق دیگران

حقوق دیگران مقدم بر حقّ الله است. عظمت و اهمیت مراعات حقوق مردم، تا آنجاست که در سخن امیرمؤمنان صلوات الله علیه، مقدم بر حقّ الله شمرده شده است:

«جَعَلَ اللَّهُ سُبْحَانَهُ حُقُوقَ عِبَادِهِ مُقَدَّمَةً لِحُقُوقِهِ؛ فَمَنْ قَامَ بِحُقُوقِ عِبَادِ اللَّهِ كَانَ ذَلِكَ مُؤَدِّيًّا إِلَى الْقِيَامِ بِحُقُوقِ اللَّهِ»^{۳۱}

خداوند سبحان، حقوق بندگان را مقدمه حقوق خویش، قرارداده است؛ هر کس به [رعایت] حقوق بندگان خدا قیام کند، چنین کاری به رعایت حقوق الهی منجر می‌گردد.

چگونگی ادای حقوق

بدیهی است که احقاق حق دیگران به موارد خاص یا افراد به خصوصی منحصر نمی‌شود، بلکه به طور عام و فراگیر، هر ذی حقی را شامل می‌گردد؛ خرد باشد یا کلان، غریبه باشد یا آشنا، مسلمان باشد یا نامسلمان، زن باشد یا مرد ... حتی در فرهنگ اسلام، حیوانات نیز حقوقی دارند که رعایت آن بر مسلمانان، لازم است. واضح است که هر گروهی، به تناسب ارتباطی که با انسان دارد، از حقوق شایسته خویش برخوردار می‌شود که ممکن است با حقوق گروه دیگر تفاوت داشته باشد.

امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

«تَرَكَ الْحُقُوقَ مَذَلَّةً» پایمال کردن حقوق، سبب خواری است.

مصادیقی از رعایت حق الناس در اردو

- ✓ هم اتاقی ما در اردو حقوقی را به گردن ما دارد مانند اینکه وقتی که او خواب است رعایت کنیم تا مزاحم خواب او نشویم، مثل آرام سخن گفتن، خاموش کردن چراغها، آرام باز و بسته کردن در و...
- ✓ دیگر اعضای شرکت کننده در اردو نیز به گردن ما حقوقی دارند مانند اینکه اگر دیر به کلاس برویم و استاد درس را دیرتر شروع کند حق دیگران ضایع می شود.
- ✓ اساتید و مسئولین اردو نیز حقوقی را به گردن ما دارند که قبلاً تذکر داده شد.
- ✓ اگر در صف غذا هستیم رعایت حقوق دیگران را بنماییم و هیچ گاه جلو نزنیم.